

Dr. Jasna Horvat

PRIKAZ ZBIRKE ZADATAKA: EXCEL ZA EKONOMISTE

(mr. sc. Zekić, Marijana; dipl. oec. Martinović, Josip; Vinkovci: Pentium, 1997. - 134 str.)

Razvoj informatizacije rezultirao je kako implementiranjem programa za računala u poduzeća, tako i njihovom uporabom u kreiranju različitih poslovnih izvještaja i analiza. Excel je program za računala koncipiran u obliku tabličnog kalkulatora, a pretpostavka njegove uporabe je posjedovanje Microsoftovog Windowsa. Kao i većina Microsoftovih aplikacija, uporaba Excela je orijentirana korisniku, dakle, krajnje pojednostavljena.

Uporaba zbirke zadataka "Excel za ekonomiste" pretpostavlja prethodno poznavanje osnovnih operacija rukovanja programom Excel. Autori navode da Excel, kao ni drugi tablični kalkulatori, ne može ni u kom slučaju zamijeniti programski sustav koji uporabljuje neku bazu podataka. On stoga predstavlja samo nadopunu postojećem programskom sustavu i bazi podataka u smislu izradbe dodatnih izvještaja i analiza, posebice grafičkih prikaza i vremenskog kretanja pojava. Stoga mogućnosti Excela dolaze najviše do izražaja u malim i srednjim poduzećima, gdje baze podataka nisu opsežne.

Kako sami autori ističu, cilj je objavljivanja zbirke zadataka "Excel za ekonomiste" upućivanje korisnika Excela u njegove mogućnosti pri kretanju raznih poslovnih izvještaja i analiza, ponajprije računovodstvenih i financijskih.

Zbirka zadataka započinje *Uvodom* (1-6) u kojem je pojašnjeno što je sve potrebno napraviti prije rješavanja zadataka. Autori opisuju pripremu podataka u različitim formatima baza podataka (dBase, ACCESS, Lotus), ASCII datoteci, kao i načinima učitavanja podataka u Excel.

Zbirka zadataka "Excel za ekonomiste" sadržajno je podijeljena u tri dijela:

- I. Računovodstvene tablične evidencije
- II. Ekonomska analiza
- III. Podrška management odlučivanju

U *prvom dijelu* (7-101) autori opisuju načine izrađivanja i uređivanja jednostavnijih tablica, sortiranje i izdvajanje podataka prema različitim ključevima, te izrađivanju strukturalnih i drugih grafikona. Prvi dio podijeljen je u četiri potpoglavlja: šifarnici matičnih podataka, skladišne evidencije, financijski obračuni, i financijski izvještaji. Kroz zadatke su praćene neke od računovodstvenih evidencija u zamišljenom trgovačkom društvu.

U prvom poglavlju naslova *Šifarnici matičnih podataka* na temelju četiri zadataka potanko su opisani načini kreiranja šifarnika dugotrajne imovine, šifarnika robe, šifarnika kupaca i dobavljača, te kadrovske evidencije. Za svaki od navedenih zadataka priložen je opširan postupak rješavanja.

Drugo poglavlje naslova *Skladišne evidencije* potanko prikazuje rješavanje triju zadataka: izradu stanja zaliha na skladištu robe, prikazivanje prometa sirovina i materijala na skladištu, te izradu popisne liste - inventurne liste.

Treće poglavlje je nazvano *Financijski obračuni*, a sastoji se od šest zadataka s pripadajućim rješenjima: obračun amortizacije, kalkulacija veleprodajne cijene robe, kalkulacija maloprodajne cijene robe, obračun plaća, obračun potrošačkih kredita, ostale evidencije.

Četvrto poglavlje opisuje izradu *Financijskih izvještaja* kao što su: bilanca, račun dobiti/gubitka, te izvještaj novčanih tokova.

Drugi dio zbirke zadataka "Excel za ekonomiste" (106-114) prikazuje kako izraditi i urediti jednostavnije tablice, sortirati i izdvojiti podatke prema različitim ključevima, te izraditi strukturne i druge grafikone. Drugi dio zbirke koncipiran je u dva poglavlja: analiza financijskih izvještaja i ekonomski pokazatelji.

Prvo poglavlje pod nazivom *Analiza financijskih izvještaja* navodi neke uspravne i vodoravne presjeke značajne za uvid i poslovanje društva, naročito zajmodavcima i dioničarima. Navedeno je pokazano u rješavanju dva zadatka: odnosi u bilanci (vodoravni i uspravni presjek) i odnosi u računu dobiti/gubitka.

Drugo poglavlje je nazvano *Ekonomski pokazatelji*, a pojašnjeno je prikazivanjem zadatka: koeficijent obrtnja zaliha, pokazatelji solventnosti društva i povratne stope ulaganja. Kao pokazatelji solventnosti društva pokazano je izračunavanje tekućeg omjera, brzog omjera i omjera tuđega i vlastitog kapitala. Kao povratne stope ulaganja navedene su i pojašnjene povratna stopa vlastitog kapitala, te povratna stopa imovine.

Treći dio zbirke zadataka "Excel za ekonomiste" (118-126) pojašnjava kako je moguće na temelju tih tablica kreiranih u prva dva poglavlja (prethodno kreiranih tablica) ili iz novounesenih podataka u Excel-u napraviti vremenske analize kretanja pojava bitnih za podršku menadžerima u donošenju odluka.

Vremensko kretanje pojava u poduzeću pojašnjeno je s pomoću sljedećih zadataka: kretanje vrijednosti iz financijskih izvještaja, indeksi promjena vrijednosti iz financijskih izvještaja, te trend vrijednosti iz financijskih izvještaja.

Na kraju zbirke zadataka "Excel za ekonomiste" korisnici imaju mogućnost produblivanja i proširivanja grade s pomoću *Dodatnih naredbi i funkcija korisnih za primjene u poslovanju* i *Kazala naredbi objašnjenih u zbirci*. U citiranoj literaturi (11 naslova) navode se, osim priručnika za uporabu programa za računala Excel, i suvremene financijske i računovodstvene reference.

Osim primjera riješenih zadataka, autori predlažu zadatke za vježbu, koji bi korisnicima omogućili samostalno svladavanje procedura u Excelu. Nadalje, zbirka zadataka sadrži 99 slika koje prikazuju kako tablice, tako i grafikone koje je moguće izraditi s pomoću programa za računala Excel.

Zbirka zadataka "Excel za ekonomiste" u nas je jedinstvena po tome što na efektan i koristan način ističe povezanost ekonomskih analiza i informatike. Korektno iščitavanje ovog djela podrazumijeva ponavljanje opisanih zadataka od strane čitatelja na računalu. Kako zbirka zadataka potanko prikazuje put od unosa podataka od raznovrsnih računovodstvenih i financijskih analiza, ona čitatelju omogućuje samostalno svladavanje načina kreiranja poslovnih izvještaja, kao i rada u programu za računala Excel.

Stoga je zbirku zadataka "Excel za ekonomiste" moguće preporučiti kao iznimno korisno pomagalo svim ekonomistima bez obzira na razinu njihove informatičke educiranosti.